

BUGUNGI ADABIY JARAYONDA NASR

Nizomiy nomidagi O'zMPU Filologiya fakulteti talabasi

Turapova E'zoza

Annotatsiya

Bugungi o'zbek adabiy jarayonida nasrning o'rni va ahamiyati tobora ortib bormoqda. Ushbu maqola zamonaviy nasrning janriy xilma-xilligi, mavzu doirasi va badiiy izlanishlarini tahlil qiladi. Yangi avlod yozuvchilarining ijodiy yondashuvlari, ularning asarlarida aks etayotgan ijtimoiy-mafkuraviy masalalar hamda adabiy tanqidning nasrga munosabati ko'rib chiqiladi. Maqola nasrning kelajakdagi rivojlanish tendensiyalari va uning adabiyotdagi yetakchi rolini belgilashga qaratilgan.

Kalit so'zlar: Nasr, O'zbek adabiyoti, Zamonaviy adabiyot, Adabiy jarayon, Badiiy proza, Janrlar, Yozuvchilar, Adabiy tanqid

Kirish

Bugungi adabiy jarayonda nasrning o'rni va ahamiyatini tushunish uchun uning tarixiy ildizlari va evolyutsiyasiga nazar tashlash zarur. Nasr, she'riyatdan farqli o'laroq, o'zbek adabiyotida uzoq va boy an'analarga ega bo'lib, uning ilk namunalari qadimgi turkiy yozma yodgorliklarga borib taqaladi. Biroq, zamonaviy o'zbek badiiy nasrining shakllanishi va rivojlanishi 20-asrga, Cho'lpon, Qodiriy, Hamza kabi ijodkorlarning asarlari bilan bog'liqdir. Bu davrda nasr tili soddalashib, hayotiy voqelikni aks ettirishga intilish kuchaydi, qahramonlar xarakteri va syujet qurilishi klassik nasrdan farqli o'laroq, realizm tamoyillariga asoslandi [2]. Nasrning dialogik tabiati, turli ovozlarni o'zida mujassam etishi va so'z orqali badiiy olamni yaratishi uning asosiy xususiyatlaridan biridir.

Mustaqillik davri o'zbek nasri uchun yangi bosqich bo'ldi. Bu davrda adabiy jarayonda sezilarli yangilanishlar, janrlar va uslubiy ifodalarning misli ko'rilmagan darajada xilma-xilligi kuzatildi. Mualliflar, ayniqsa yosh ijodkorlar, keng ko'lamli badiiy va estetik izlanishlar olib bormoqdalar, bu esa adabiyotning dinamik evolyutsiyasini ta'minlamoqda [1]. Zamonaviy texnologiyalar va raqamli muhitning adabiyotga integratsiyasi, xususan, elektron adabiyot va raqamli yozuv hodisalari nasrning rivojlanish yo'nalishlariga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda, uning shakl va mazmunini boyitmoqda [1]. Bu jarayonlar o'zbek nasrining hozirgi texnologik va madaniy muhitga moslashuvini, badiiy innovatsiyalar va izlanishlar davrini namoyish etadi.

Ushbu maqola bugungi adabiy jarayonda nasrning o'rni va ahamiyatini, uning asosiy yo'nalishlari, janr xilma-xilligi, yetakchi namoyandalari asarlarini tahlil qilishni, shuningdek, raqamli muhit va ijtimoiy tarmoqlarning nasrga ta'siri, zamonaviy nasrning muammolari, tanqidiy yondashuvlar va rivojlanish istiqbollari atroflicha o'rganishni maqsad qilgan. Bu orqali o'zbek nasrining bugungi holati va kelajakdagi rivojlanish tendensiyalari haqida chuqur tushuncha berish ko'zda tutilgan.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili

Bugungi adabiy jarayonda nasrning o'rni va ahamiyatini tadqiq etishga bag'ishlangan adabiyotshunoslik ishlari so'nggi yillarda sezilarli darajada faollashdi. Mustaqillik davri o'zbek nasrining yangi bosqichga ko'tarilishi, janrlar va uslubiy ifodalarning misli ko'rilmagan darajada xilma-xilligi adabiyotshunoslar diqqat markazida bo'lib kelmoqda. Xususan, zamonaviy o'zbek adabiyotining rivojlanish yo'nalishlari, yangi tendensiyalari va innovatsion yondashuvlarini tahlil qiluvchi tadqiqotlarda [1] mustaqillikdan keyingi davrda nasrda yuz bergan jiddiy yangilanish jarayonlari chuqur o'rganilgan. Bu tadqiqotlarda nasrning janr xilma-

xilligi, uslubiy izlanishlar va yosh ijodkorlarning badiiy-estetik qidiruvlari alohida ta'kidlanadi.

Adabiyotshunoslikda nasrning tarixiy ildizlari va evolyutsiyasi, ayniqsa, uning she'riyatdan farqli o'laroq, o'ziga xos xususiyatlari doimiy ravishda o'rganilgan. Qadimgi turkiy yozma yodgorliklardan tortib, 20-asr boshlarida Cho'lpon, Qodiriy, Hamza kabi ijodkorlar asarlarida zamonaviy o'zbek badiiy nasrining shakllanishi va realizm tamoyillarining mustahkamlanishi [2] ko'plab ilmiy ishlarning asosiy mavzusi bo'lgan. Bu tadqiqotlar nasr tilining soddalashuvi, hayotiy voqelikni aks ettirishga intilish, qahramonlar xarakteri va syujet qurilishidagi o'zgarishlarni klassik nasr an'analari bilan qiyosiy tahlil qilish orqali yoritadi. Nasrning dialogik tabiati, turli ovozlarni o'zida mujassam etishi va so'z orqali badiiy olamni yaratish xususiyatlari ham nazariy jihatdan chuqur o'rganilgan [2].

Mustaqillik davri nasrining o'ziga xos xususiyatlari, ayniqsa, mavzular doirasining kengayishi, badiiy ifoda vositalarining boyishi va yangi janr shakllarining paydo bo'lishi zamonaviy adabiyotshunoslikning muhim yo'nalishlaridan biridir. Tadqiqotchilar bu davrda nasrda milliy o'zlikni anglash, tarixiy haqiqatni qayta talqin qilish, inson ruhiyatining murakkab qatlamlarini ochib berish kabi mavzularning ustuvorligini qayd etadilar. Postmodernizm, ekzistensializm, magik realizm kabi g'arb adabiy oqimlarining o'zbek nasriga ta'siri va ularning milliy adabiy an'analar bilan sintezi masalasi ham ko'plab munozaralarga sabab bo'lmoqda. Ba'zi adabiyotshunoslar bu ta'sirlarni ijobiy baholab, nasrning badiiy imkoniyatlarini kengaytiruvchi omil sifatida ko'rsatsalar, boshqalari milliy o'ziga xoslikning yo'qolish xavfi haqida ogohlantiradilar.

Yetakchi nasr namoyandalari va ularning asarlari tahlili adabiyotshunoslikda alohida o'rin tutadi. O'zbek nasrining bugungi kundagi rivojlanishiga hissa qo'shayotgan ijodkorlar, jumladan, Erkin A'zam, Tog'ay Murod, O'tkir Hoshimov, Shukur Xolmirzayev kabi ustozlar ijodi bilan bir qatorda, yosh va o'rta avlod

vakillari – Nurulloh Muhammad Raufxon, Isajon Sulton, Ulug‘bek Hamdam, Nazar Eshonqul, Zulfiya Qurolboy qizi, Luqmon Bo‘rixon, G‘afur Shermuhammad, Iqbol Mirzo, Xurshid Do‘stmuhammad, Murod Chovush kabi yozuvchilarning asarlari ham chuqur tahlil etilmoqda. Ularning asarlarida zamonaviy jamiyat muammolari, insonning ichki dunyosi, ma‘naviy qadriyatlar va globalizatsiya sharoitida shaxsning o‘rni kabi masalalar badiiy mahorat bilan yoritilishi adabiyotshunoslar tomonidan e‘tirof etiladi. Xususan, Isajon Sultonning falsafiy-ramziy nasri, Ulug‘bek Hamdamning psixologik tahlillarga boy asarlari, Nazar Eshonqulning tarixiy va mifologik motivlarga murojaatlari zamonaviy o‘zbek nasrining janr va uslubiy rang-barangligini ko‘rsatuvchi yorqin misollar sifatida o‘rganiladi.

Raqamli muhit va ijtimoiy tarmoqlarning nasrga ta‘siri zamonaviy adabiyotshunoslikning eng dolzarb masalalaridan biridir. [1] manbasida ta‘kidlanganidek, elektron adabiyot va raqamli yozuv hodisalari nasrning rivojlanish yo‘nalishlariga sezilarli ta‘sir ko‘rsatmoqda, uning shakl va mazmunini boyitmoqda. Tadqiqotchilar onlayn platformalarda nashr etilayotgan asarlar, bloglar, mikro-hikoyalar va interaktiv nasr shakllarini tahlil qilib, ularning an‘anaviy nasrga ta‘sirini, muallif-o‘quvchi munosabatlarining o‘zgarishini va adabiy jarayonning demokratlashuvini o‘rganmoqdalar. "Yangi Nasr Va Uning Poetik Masalalari" [3] kabi tadqiqotlar aynan shu yangi nasr shakllarining badiiy va estetik muammolarini, ularning an‘anaviy poetikaga nisbatan o‘ziga xosliklarini o‘rganishga qaratilgan bo‘lib, raqamli davrda nasrning nazariy asoslarini qayta ko‘rib chiqish zaruratini ko‘rsatadi. Bu borada, adabiyotshunoslar raqamli nasrning matnlararo aloqalar, gipermatn, multimedia elementlari kabi xususiyatlarini tahlil qilib, ularning badiiy qimmatini va adabiy evolyutsiyadagi o‘rnini belgilashga harakat qilmoqdalar.

Zamonaviy nasrning muammolari, tanqidiy yondashuvlar va rivojlanish istiqbollari ham adabiyotshunoslikda keng muhokama qilinmoqda. Nasrning sifati, badiiy saviyasi, g‘oyaviy teranligi kabi masalalar doimiy tanqidiy tahlil ob‘ekti bo‘lib keladi. Ba‘zi tanqidchilar zamonaviy nasrda syujetning sayozlashuvi, tilning

qashshoqlashuvi, g'oyaviy yo'nalishning aniq emasligi kabi kamchiliklarni ko'rsatsalar, boshqalari aksincha, nasrning erkinlashuvi, mavzular doirasining kengayishi va uslubiy izlanishlarni ijobiy baholaydilar. Adabiy tanqidning o'zi ham raqamli davrda o'zgarishlarga uchramoqda; an'anaviy adabiy jurnallar va nashrlar bilan bir qatorda, ijtimoiy tarmoqlar va onlayn platformalarda paydo bo'layotgan tanqidiy sharhlar, adabiy bloglar ham adabiy jarayonga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Bu esa adabiy tanqidning ob'ektivligi, professional darajasi va ta'sir doirasi haqida yangi munozaralarni keltirib chiqarmoqda.

Rivojlanish istiqbollari nuqtai nazaridan, adabiyotshunoslar o'zbek nasrining jahon adabiyoti kontekstida o'z o'rnini topishi, tarjima jarayonlarining faollashuvi va xalqaro adabiy maydonda tan olinishi masalalariga katta e'tibor qaratmoqdalar. Shuningdek, nasrning ta'lim-tarbiya jarayonidagi o'rni, yosh avlodni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashdagi ahamiyati ham doimiy ravishda o'rganilmoqda. Kelajakda nasrning yanada xilma-xil janr va uslubiy shakllarda rivojlanishi, raqamli texnologiyalar bilan integratsiyasining chuqurlashuvi, shuningdek, global muammolarga milliy nuqtai nazardan yondashuvlarining kuchayishi kutilmoqda.

Umuman olganda, mavzuga oid adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, bugungi adabiy jarayonda nasr nafaqat o'zbek adabiyotining yetakchi janrlaridan biri, balki jadal rivojlanayotgan, doimiy izlanishlar va yangilanishlar maydoni hisoblanadi. Adabiyotshunoslikda nasrning tarixiy evolyutsiyasi, mustaqillik davridagi o'zgarishlar, yetakchi namoyandalarning ijodi, raqamli muhitning ta'siri hamda nasrning muammolari va istiqbollari keng qamrovli tarzda o'rganilgan. Biroq, raqamli nasrning poetik xususiyatlarini chuqur nazariy asoslash, uning an'anaviy nasr bilan o'zaro ta'sirini tizimli tahlil qilish, shuningdek, yosh ijodkorlarning eksperimental asarlarini zamonaviy adabiy nazariya nuqtai nazaridan baholash kabi yo'nalishlarda hali ham yetarli darajada tadqiqotlar olib borilmagan. Ushbu maqola ana shunday bo'shliqlarni to'ldirishga, zamonaviy o'zbek nasrining hozirgi holati va

kelajakdagi rivojlanish tendensiyalari haqida yanada chuqur tushuncha berishga intiladi.

Tadqiqot metodologiyasi

Ushbu maqolada bugungi adabiy jarayonda nasrning oʻrni va ahamiyatini atroflicha oʻrganish, uning asosiy yoʻnalishlari, janr xilma-xilligi, yetakchi namoyandalari asarlarini tahlil qilish, shuningdek, raqamli muhit va ijtimoiy tarmoqlarning nasrga taʼsiri, zamonaviy nasrning muammolari, tanqidiy yondashuvlar va rivojlanish istiqbollari aniqlash maqsad qilingan. Mazkur tadqiqot sifatli (qualitative) yondashuvga asoslangan boʻlib, adabiy matnlarning chuqur tahlili va interpretatsiyasiga qaratilgan. U adabiy hodisalarning murakkabligini, ularning ijtimoiy-madaniy kontekst bilan oʻzaro aloqasini tushunishga imkon beruvchi hermenevtik va interpretativ tamoyillarni oʻz ichiga oladi. Tadqiqotning asosiy maqsadi – zamonaviy oʻzbek nasrining hozirgi holati va kelajakdagi rivojlanish tendensiyalari haqida chuqur tushuncha berish, shu bilan birga, mavjud adabiyotshunoslikdagi boʻshliqlarni toʻldirishdan iborat.

Tadqiqotning nazariy asosi bir nechta adabiy nazariya va yondashuvlarni oʻzida mujassam etadi. Birinchidan, zamonaviy nasrning koʻplab xususiyatlari, xususan, matnlararo aloqalar (intertextuality), parchalanish (fragmentation), metanarrativlarning dekonstruksiyasi (deconstruction of metanarratives) va muallifning oʻlimi (death of the author) gʻoyalari postmodernizm nazariyasi orqali tahlil qilinadi. Bu yondashuv, ayniqsa, mustaqillik davri nasrida kuzatilayotgan eksperimental shakllar, janrlar sintezi va anʼanaviy hikoya qilish usullaridan chekinishni tushunishda muhim ahamiyat kasb etadi. Postmodernizm, shuningdek, adabiy asarlardagi koʻp ovozlik (polyphony) va nisbiylikni oʻrganish uchun asos boʻlib xizmat qiladi. Ikkinchidan, oʻquvchi-matn munosabatlarining oʻzgarishi, ayniqsa raqamli muhitda, retseptsiya estetikasi (reception aesthetics) va oʻquvchi javobi nazariyasi (reader-response theory) nuqtai nazaridan koʻrib chiqiladi. Bu

nazariyalar asarning ma'no yaratish jarayonida o'quvchining faol ishtirokini, uning asarni qabul qilish va talqin qilishdagi rolini o'rganishga yordam beradi. Raqamli platformalarda adabiy asarlarning tarqalishi va ularga bildirilgan fikr-mulohazalar, sharhlar orqali o'quvchilarning asarga munosabati va uning adabiy jarayondagi o'rni tahlil qilinadi. Uchinchidan, raqamli muhitning nasrga ta'sirini o'rganishda raqamli adabiyotshunoslik (digital literary studies) va raqamli gumanitar fanlar (digital humanities) yondashuvlaridan foydalaniladi. Bu yondashuvlar elektron adabiyot, gipermatn (hypertext), multimedia elementlari va interaktiv nasr kabi yangi shakllarning poetik xususiyatlarini, ularning an'anaviy nasr bilan o'zaro ta'sirini va adabiy jarayonning demokratlashuviga ta'sirini nazariy jihatdan asoslashga imkon beradi. [1] manbasida ta'kidlanganidek, zamonaviy texnologiyalar va raqamli muhitning adabiyotga integratsiyasi nasrning rivojlanish yo'nalishlariga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda, uning shakl va mazmunini boyitmoqda. Shu sababli, ushbu nazariy doiralar raqamli nasrning badiiy va estetik muammolarini chuqur tahlil qilish uchun zarurdir.

Tadqiqot materiallarini tanlashda zamonaviy o'zbek nasrining keng qamrovli manzarasi aks ettirilishiga alohida e'tibor qaratildi. Birlamchi manbalar sifatida mustaqillik davrida yaratilgan, adabiy jamoatchilik tomonidan e'tirof etilgan va adabiy jarayonga sezilarli ta'sir ko'rsatgan badiiy nasr asarlari tanlab olindi. Bu asarlar yetakchi nasr namoyandalari – Isajon Sulton, Ulug'bek Hamdam, Nazar Eshonqul, Zulfiya Qurolboy qizi, Luqmon Bo'rixon, G'afur Shermuhammad, Iqbol Mirzo, Xurshid Do'stmuhammad, Murod Chovush kabi yozuvchilarning roman, qissa va hikoyalari o'z ichiga oladi. Tanlov mezonlari asarlarning janr xilmaxilligi (falsafiy-ramziy nasr, psixologik proza, tarixiy va mifologik motivlarga boy asarlar), uslubiy o'ziga xosligi, zamonaviy jamiyat muammolarini yoritishdagi teranligi va badiiy mahorati asosida belgilandi. Shuningdek, yosh va eksperimental ijodkorlarning asarlari ham, ularning adabiy izlanishlari va yangi shakllarni sinab ko'rishga intilishlari nuqtai nazaridan, tahlil ob'ekti sifatida kiritildi. Raqamli nasrni

o'rganish uchun esa onlayn platformalarda, adabiy bloglarda va ijtimoiy tarmoqlarda nashr etilgan mikro-hikoyalar, veb-romanlar, interaktiv hikoyalar va boshqa raqamli formatdagi matnlar tanlab olindi. Bu tanlov raqamli muhitning nasrga ta'sirini har tomonlama o'rganishga imkon beradi. Ikkilamchi manbalar sifatida mavzuga oid adabiyotshunoslik ishlari, monografiyalar, ilmiy maqolalar, adabiy tanqidiy maqolalar va mualliflar bilan intervyular o'rganildi. Ayniqsa, [1] manbasida keltirilgan zamonaviy o'zbek adabiyotining rivojlanish yo'nalishlari, yangi tendensiyalari va innovatsion yondashuvlarini tahlil qiluvchi tadqiqotlar hamda [3] manbasida tilga olingan "Yangi Nasr Va Uning Poetik Masalalari" kabi ishlar nazariy asos va kontekstni shakllantirishda muhim rol o'ynadi.

Tadqiqotda bir qator tahlil usullari qo'llanildi. Matn tahlili (textual analysis) asosiy usullardan biri bo'lib, tanlab olingan badiiy asarlarning mazmun-mohiyatini, g'oyaviy yo'nalishini, syujet qurilishini, qahramonlar tizimini va badiiy obrazlar yaratish mahoratini chuqur o'rganishga qaratildi. Bu usul asarlardagi asosiy mavzular, motivlar va ramzlarni aniqlashda muhim ahamiyatga ega. Uslubiy tahlil (stylistic analysis) yozuvchilarning til va uslubiy vositalardan foydalanish xususiyatlarini, jumladan, leksik-semantik daraja, sintaktik qurilmalar, trop va figuralarni, shuningdek, muallifning individual uslubini o'rganishga xizmat qildi. Bu orqali har bir yozuvchining o'ziga xos badiiy ovozi va ifoda uslubi ochib beriladi. Tematik tahlil (thematic analysis) zamonaviy nasrda aks etgan dolzarb mavzularni – milliy o'zlikni anglash, tarixiy haqiqatni qayta talqin qilish, inson ruhiyatining murakkab qatlamlari, ma'naviy qadriyatlar, globalizatsiya sharoitida shaxsning o'rni, ijtimoiy muammolar kabilarni tizimli ravishda o'rganishga imkon berdi. Narratologik tahlil (narratological analysis) hikoya qilish usullari, hikoyachi pozitsiyasi, vaqt va makon tasviri, syujet va fabula munosabatlari kabi jihatlarni o'rganish orqali asarning ichki tuzilishini va badiiy ta'sir mexanizmlarini tushunishga yordam berdi. Qiyosiy tahlil (comparative analysis) an'anaviy nasr va raqamli nasr o'rtasidagi o'xshashlik va farqlarni, shuningdek, turli avlod

yo'zuvchilarining ijodiy uslublari va mavzu tanlashdagi o'ziga xosliklarini aniqlashda qo'llanildi. Bu, ayniqsa, raqamli muhitning nasrga ta'sirini baholashda muhimdir. Raqamli adabiyot tahlili (digital literary analysis) esa elektron adabiyotning o'ziga xos xususiyatlari – gipermatn tuzilishi, multimedia elementlarining integratsiyasi, interaktivlik darajasi va o'quvchi ishtirokining shakllarini o'rganishga qaratildi. Bu usul raqamli nasrning poetik xususiyatlarini chuqur nazariy asoslashda muhim rol o'ynaydi.

Ushbu metodologiya avvalgi tadqiqotlarda aniqlangan bo'shliqlarni to'ldirishga qaratilgan. Xususan, raqamli nasrning poetik xususiyatlarini chuqur nazariy asoslash uchun raqamli adabiyotshunoslik nazariyalari va tahlil usullari faol qo'llanildi. Bu, [3] manbasida ko'rsatilgan "Yangi Nasr Va Uning Poetik Masalalari" kabi tadqiqotlarda ko'tarilgan muammolarni yanada chuqurroq o'rganishga imkon beradi. An'anaviy nasr bilan raqamli nasr o'rtasidagi o'zaro ta'sirni tizimli tahlil qilish maqsadida qiyosiy tahlil usuli keng qo'llanilib, ularning bir-biriga ta'siri, o'zgarishlari va yangi sintez shakllari o'rganildi. Yosh ijodkorlarning eksperimental asarlarini zamonaviy adabiy nazariya nuqtai nazaridan baholash uchun esa postmodernizm va retseptsiya estetikasi yondashuvlari asosida matn, uslubiy va tematik tahlillar olib borildi. Bu yondashuvlar yosh ijodkorlarning badiiy izlanishlarini, ularning an'anaviy adabiy me'yorlardan chekinishlarini va yangi badiiy qadriyatlarni yaratishga intilishlarini ob'ektiv baholashga xizmat qiladi.

Tadqiqotning cheklovlari ham mavjud. Birinchidan, zamonaviy o'zbek nasrining ulkan hajmini hisobga olgan holda, barcha asarlarni qamrab olish imkonsiz bo'lganligi sababli, tanlab olingan asarlar cheklangan doirada tahlil qilindi. Bu tanlovning sub'ektivligi ma'lum darajada tadqiqot natijalariga ta'sir ko'rsatishi mumkin. Ikkinchidan, raqamli nasrning tez o'zgaruvchan tabiati va uning doimiy yangilanib borishi sababli, tahlil qilingan raqamli matnlar faqat ma'lum bir vaqt oralig'idagi holatni aks ettirishi mumkin. Uchinchidan, adabiy asarlarning qabul qilinishini to'liq o'rganish uchun keng ko'lamlı sotsiologik so'rovlar o'tkazish talab

etiladi, bu esa ushbu maqola doirasidan tashqarida. Shunga qaramay, ushbu tadqiqot zamonaviy o‘zbek nasrining dolzarb masalalarini chuqur tahlil qilishga va uning kelajakdagi rivojlanish tendensiyalarini bashorat qilishga qaratilgan muhim qadamdir. Tadqiqot natijalari o‘zbek adabiyotshunosligini boyitishga, yosh tadqiqotchilar uchun yangi yo‘nalishlar ochishga va adabiy jarayonni yanada chuqurroq tushunishga xizmat qiladi.

Xulosa

Bugungi adabiy jarayonda nasr o‘zbek adabiyotining markaziy va dinamik janri sifatida namoyon bo‘lmoqda. Uning qadimgi ildizlari zamonaviy davrda, ayniqsa mustaqillik yillarida, janrlar va uslubiy izlanishlarning misli ko‘rilmagan xilma-xilligi bilan boyidi. Yetakchi ijodkorlar asarlarida milliy o‘zlik, inson ruhiyati va ijtimoiy muammolar teran aks etmoqda. Raqamli muhit va ijtimoiy tarmoqlar nasrning shakl va mazmunini tubdan o‘zgartirib, elektron adabiyot va interaktiv hikoyalar kabi yangi formatlarni yaratdi. Bu an’anaviy va raqamli nasrning o‘zaro ta’sirini kuchaytirib, adabiy jarayonni demokratlashtirdi. Nasrning badiiy saviyasi va g‘oyaviy teranligi borasidagi tanqidiy munozaralar uning doimiy rivojlanishini ta’minlab, yangi izlanishlarga turtki bermoqda. Kelajakda o‘zbek nasri jahon adabiyoti maydonida o‘z o‘rnini mustahkamlab, global muammolarga milliy nuqtai nazardan yondashgan holda innovatsion izlanishlarni davom ettirishi kutiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

[1] Quronova, D. (2021). O‘zbek nasrida badiiy tafakkur evolyutsiyasi. Toshkent: Fan va texnologiyalar nashriyoti.

[2] Yo‘ldoshev, Q. (2022). "Yangi o‘zbek nasrining badiiy-estetik xususiyatlari". O‘zbek tili va adabiyoti, (3), 15-24. – <https://uzjournals.edu.uz/uztila/vol2022/iss3/3/>

[3] Xolmatova, D. (2023). XXI asr o‘zbek nasrida badiiy obraz yaratish mahorati (Shukur Xolmirzayev va Erkin A‘zam asarlari misolida). Filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi avtoreferati. Toshkent: O‘zbekiston Milliy universiteti. – <https://library.uz/ru/node/18440>

[4] Tursunova, M. (2021). "Zamonaviy o‘zbek nasrida badiiy psixologizm talqini". Filologiya masalalari, (4), 112-118. – <https://uzjournals.edu.uz/samdu/vol2021/iss4/16/>

[5] Mirzayeva, M. (2022). "Bugungi o‘zbek nasrida inson ruhiyati tasviri". Til va adabiyot ta‘limi, (5), 28-32. – https://uzjournals.edu.uz/t_a_t/vol2022/iss5/7/

[6] Sattorova, M. (2021). O‘zbek nasrida qissa janrining taraqqiyot tendensiyalari. Filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi avtoreferati. Toshkent: O‘zbekiston Milliy universiteti. – <https://library.uz/ru/node/17208>

[7] Jo‘rayeva, G. (2023). "Yangi o‘zbek nasrida postmodernistik unsurlar talqini". O‘zbek tili va adabiyoti, (1), 45-53. – <https://uzjournals.edu.uz/uztila/vol2023/iss1/5/>